

Handläggare
Mats Christenson
Telefon: 08-508 12 201
Kenneth Kempendahl
Telefon 08-508 12 205

Till
Södermalms stadsdelsnämnd
2014-08-28

Förslag till naturreservat för Årstaskogen – Årsta holmar

Remiss från exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och
miljö- och hälsoskyddsnämnden

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar stadsdelsförvaltningens
tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Christina Rapp Lundahl
Stadsdelsdirektör

Yvonne Ekman
Tf Avdelningschef

Sammanfattning

Södermalms stadsdelsnämnd har av exploateringsnämnden,
stadsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden fått på
remiss ett förslag till bildande av ett naturreservat i Årstaskogen och
Årsta holmar.

Stadsdelsförvaltningen anser att förslaget att bilda ett naturreservat i
Årstaskogen och på Årsta holmar är mycket positivt. Det är av stor
vikt att området skyddas för framtiden då bland annat Årsta holmar
uppvisar en osedvanligt rik flora och fauna i ett centralt läge i
staden. Förvaltningen är tveksam till om Årsta holmars värden på
sikt kan bibehållas om ett tillträde till holmarna ges under den
känsliga reproduktionstiden, även om tillträdet begränsas till
utmärkta stigar och platser. Förvaltningen anser att betning av
Lillholmen bör eftersträvas, detta för att kunna bevara befintliga
ängsytor.

Ärendets beredning

Ärendet har handlagts av den administrativa avdelningen inom Södermalms stadsdelsförvaltning. Det lokala rådet för funktionshinderfrågor samt pensionärsrådet har beretts tillfälle att lämna synpunkter på remissen.

Remissbehandling

Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden har gemensamt skickat ut ett förslag till bildande av naturreservat för Årtaskogen – Årsta holmar på remiss till bland annat Södermalms stadsdelsnämnd för yttrande senast den 29 augusti 2014.

Remissen består av ett tjänsteutlåtande från exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret och miljöförvaltningen, en beslutskarta, ett förslag till beslut för Årtaskogens-Årsta holmar naturreservat samt av ett förslag till skötselplan för naturreservatet. Ovannämnda dokument, med undantag av skötselplanen, bifogas som bilagor till tjänsteutlåtandet. Skötselplanen finns att läsa hos förvaltningens handläggare eller på stadens hemsida: www.stockholm.se/arstaskogen.

Samrådsmöte har ägt rum den 11 juni 2014.

Förslaget

Nedan ges en sammanfattning av förslaget att inrätta ett naturreservat i Årsta Skog och Årsta holmar med tyngdpunkt på den del av förslaget som omfattar Årsta holmar.

Bakgrund

Stockholm förväntas växa kraftigt fram till år 2030. Detta ökar behovet av tätortsnära natur för bevarad ekologisk mångfald och rekreation. Årsta Skog och Årsta holmar är ett stadsnära naturområde med upplevelsevärden i form av skogskänsla och vattenkontakt.

Tidigare beslut

Kommunfullmäktige beslutade i budgeten för 2012 att ge exploateringsnämnden i uppdrag att i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden bilda naturreservat av Årsta Skog och Årsta holmar.

Trafiknämnden fick i budgeten för 2013 i uppdrag att bygga en gångbro till Årsta holmar. Trafik- och renhållningsnämnden fattade

2013-11-10 inriktningsbeslut att bygga en gångbro till Årsta holmar för att öka tillgängligheten.

Syftet med naturreservatet

Årsta skog föreslås skyddas som naturreservat för att skydda och för friluftsliv och rekreation utveckla ett stadsnära naturområde med upplevelsevärden i form av till exempel skogskänsla, vattenkontakt samt utgöra sammanbindande funktion mellan stadsdelar.

Årsta holmar föreslås skyddas som naturreservat för att bevara för Stockholm unika strandnära skärgårdsöar med ett rikt natur- och kulturlandskap, skydda och för biologisk mångfald stärka värdefulla biologiska värden som gungfly, stränder, våtmarker, kulturlandskap samt öarnas rika växt- och djurliv, värna en skyddad livsmiljö av störningskänsliga växt- och djurarter samt skydda och bevara upplevelsekvantiteter knutna till en unik natur- och kulturmiljö. Syftet är även att bevara och stärka möjligheterna till varsamma besök på öarna.

Naturreservatets avgränsning

Det föreslagna naturreservatet utgörs av två områden. Årsta Skog avgränsas geografiskt i väster av stambanan, i söder av bebyggelsen i Årsta fram till och med Skanskvarnens skola i öster samt av strandlinjen och av en mindre del av vattenområdet i Årstaviken som utgör en naturlig gräns i norr. Årsta holmar inklusive vattenområdet närmast stranden ingår i sin helhet utom den privatägda fastigheten Årsta holmar 1. Marken inom det föreslagna reservatet ägs av Stockholms stad.

Områdets värden

Årsta Skog och Årsta holmar en viktig del i Stockholms blågröna struktur och utgör tillsammans med Årstaviken och dess stränder ett ekologiskt kärnområde. Kontakten mellan Årsta Skog och Årsta holmar och områden utanför i väster och öster samt söder är viktig för spridningen av växter och djur, men även för att människor ska kunna röra sig längre sträckor i en grön omgivning.

Årsta holmar uppvisar en hög biologisk mångfald med ett flertal skyddsvärda arter. Holmarna fungerar som viktig rast- och häckningslokal för många fågelarter och utgör även livsmiljö för bland annat groddjur, fladdermus och bäver. Holmarnas läge nära storstaden och de höga biologiska värdena gör holmarna unika.

Holmarna har ett stor pedagogiskt värde. Skolklasser och förskolegrupper använder området för både korta utflykter och dagsexkursioner. För att generationer av stockholmare framöver ska få möjlighet att uppleva denna unika stadsnära skärgårdsnatur behövs ett anpassat friluftsliv med långsiktigt hållbart besöksstryck.

Föreskrifter

För att tillgodose syftena med naturreservatet föreslås kommunfullmäktige med stöd av miljöbalken besluta om ett antal föreskrifter som ska gälla för naturreservatet. Föreskrifterna utgör ej hinder för åtgärder som krävs för den normala skötseln av områdets byggnader och anläggningar, eller för åtgärder som framgår av naturreservatets skötselplan såsom underhåll av vägar, motionsspår, stigar, skyltar och naturvårdsåtgärder.

Exempel på föreskrift som föreslås gälla för Årsta holmar är att det under perioden 1/4-31/7 ska vara förbjudet att ankra, landstiga, befara eller beträda nordvästra och södra stranden av Alholmen, Bergholmen och Lillholmen, samt vattenområdet omkring dem med undantag av anvisade stigar eller platser. Detta till skydd av bäver och häckande fåglar. Ett annat exempel på förslag till föreskrift är att det ska vara förbjudet att göra upp eld annat än på av staden anvisad plats eller i medhavd grill som placeras så att den inte skadar underlaget.

Skötselplan

Föreslagen skötselplan beskriver områdets bevarandevärden och anger mål och åtgärdsförslag i linje med reservatets syfte. I skötselplanen finns generella skötselanvisningar för nio olika naturtyper och mer detaljerade anvisningar för olika delområden. Det är respektive stadsdelsnämnd som ansvarar för skötseln av reservatet i enlighet med föreskrifter och skötselplan.

Ekonomi

Med inrättande av naturreservat följer kostnader för inmätning, utmärkning, information och tillsyn. Investeringskostnaderna för naturreservat uppskattas till cirka 1,4 mnkr och åligger exploateringsnämnden. De uppskattade kostnaderna för driften enligt skötselplanen uppgår till cirka 1,35 mnkr per år för Årsta Skog och 0,2 mnkr per år för Årsta holmar.

Tidplan

Beroende på omfattningen av inkommande synpunkter och behovet av att revidera förslaget, kan ett beslut om inrättande av reservatet

fattas i kommunfullmäktige tidigast tre till sex månader efter samråd tidens slut.

Förvaltningens synpunkter

Stadsdelsförvaltningen anser att förslaget att bilda ett naturreservat i Årstaskogen och på Årsta holmar är mycket positivt. Det är av stor vikt att området skyddas för framtiden då bland annat Årsta holmar uppvisar en osedvanligt rik flora och fauna i ett centralt läge i staden. Förvaltningen noterar även att inrättandet av reservatet överensstämmer väl med målsättningarna i Promenadstaden – Översiktsplan för Stockholm och i Stockholms stads miljöprogram.

Vad gäller föreslagna föreskrifter som ska gälla för reservatet vill förvaltningen betona vikten av att inga grillplatser anläggs på Årsta holmar då risken ökar för bränder på de känsliga holmarna. Enligt förvaltningen bör heller inga engångsgrillar tillåtas på holmarna.

I förslaget anges att allmänhetens tillträde till Årsta holmar begränsas under den känsliga reproduktionstiden 1/4-31/7 med undantag av anvisade stigar eller platser. Förvaltningen är tveksam till om Årsta holmars värden på sikt kan bibehållas om ett tillträde till holmarna ges under denna period även om tillträdet begränsas. Om ett tillträde ska ges under den aktuella perioden är det mycket viktigt att skyltning och information om vilka regler som gäller blir tydliga. För att undvika slitage på holmarna, bör staden verka för att en naturvärd stationeras på Årsta holmar.

Förvaltningen anser att framtagna skötselplaner är väl genomarbetade men konstaterar att mer detaljerade skötselplaner som beskriver tydligt hur de olika naturtyperna skall skötas tas fram. Förvaltningen anser att betning av Lillholmen bör eftersträvas, detta för att kunna bevara befintliga ängsytter. Förvaltningen kommer att undersöka möjligheterna att hitta en intressent som kan bedriva betning av Lillholmen.

I skötselplanen nämns att servitutsmarken på Årsta holmar, som gäller järnvägsbroarna, vid behov ska klippas eller slåttras. Förvaltningen förutsätter att Trafikverket utför dessa åtgärder när behov föreligger.

I dagsläget renhålls Årsta holmar en gång i månaden. I och med den ökade tillgängligheten fordras sannolikt veckostädning vilket kommer att öka kostnaderna för renhållningen. Den årliga driftkostnaden för Södermalms stadsdelsnämnd kommer därmed att bli högre än de beräknade 0,2 mnkr.

Bilagor

1. Årsta Skog och Årsta holmar, förslag till naturreservat.
Beslut om remiss. Gemensamt tjänsteutlåtande från
exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret och
miljöförvaltningen.
 2. Beslutslista, Årstaskogen – Årsta holmar naturreservat.
 3. Beslutshandling, Årstaskogen – Årsta holmars naturreservat.
-